

Het waardig levenseinde is in gevaar. Hoezo?

Willem Lemmens is hoogleraar ethiek aan de Universiteit Antwerpen.

Etienne Vermeersch wil de euthanasiewetgeving steeds verder uitgebreid zien. Is er nog plaats voor kritische geluiden?

WILLEM LEMMENS

tienne Vermeersch trekt aan de alarmbel: het waardig levenseinde is in gevaar (DM 11/3). Een website is aangemaakt, burgers worden opgeroepen te 'tekenen'. Wat er ook gebeurt, massaal. In feite zouden alle burgers van dit land moeten tekenen, als Vermeersch gelijk heeft. Maar heeft hij gelijk? In een uitvoerig opiniestuk neemt hij een loopje met de waarheid en speelt hij in op de emoties.

Is in dit land het waardig levenseinde in gevaar? Vreemd dit te horen van iemand die onlangs nog triomfeerde toen de uitbreiding van de praktijk van euthanasie naar minderjarigen wettelijk mogelijk werd. Dit was toch een stap vooruit? Wat is dan het probleem? Blijkbaar het feit dat een aantal kinderartsen bepleit de wet niet nodig te hebben om hun patiënten alle zorg te geven: ze vrezen zelfs dat er een fout signaal wordt uitgezonden.

De boodschap van de dokters was duidelijk: nee, het waardig levenseinde is zonder die wetsuitbreiding zeker niet in gevaar, we hebben echt geen wet nodig die pretendeert dat dit wel zo is. Maar zij die deze (symbool)wet nodig hadden, hebben haar nu. Is men misschien bezorgd dat de wettelijke mogelijkheden niet zullen worden benut? Misschien toch een overbodige zorg: weldra duiken ongetwijfeld de eerste succesvolle zaken op in de media.

Vermeersch vreest dat er een beweging op gang is gekomen die

op georkestreerde wijze "onze euthanasiewetgeving" wil ondermijnen. Er is namelijk een klacht ingediend bij de Orde van Geneesheren tegen een arts die al jaren ijvert om via media en spreekbeurten 'het taboe' rond euthanasie te doorbreken. Er zijn misschien nog meer klachten, zelfs bij het parket. Waar is de 'hetze'? Mag men geen beroep meer doen op de gerechtelijke instanties van dit land?

De wetgever heeft terecht gemeend dat misbruiken en wantoestanden in de medische zorg zo veel mogelijk moeten worden uitgesloten. Ook rond de zorg om het levenseinde. Daar dient wetgeving voor. Als er burgers zijn die menen dat de euthanasiewet niet goed is toegepast, of dat hun rechten geschaad zijn, mogen zij dan hun recht niet proberen te halen?

Vermeersch spreekt schande: een arme dokter wordt de daver op het lijf gejaagd. Als alles in orde is, valt echter niets te vrezen. Misschien is niet alles in orde? Aan juristen en de Orde van Geneesheren om hun werk te doen. Hopelijk doen ze dat met dezelfde ijver die Vermeersch aan de dag legt om burgers de wacht aan te zeggen. Dat ook deze mensen lijden, is iets wat Vermeersch niet al te veel zorgen lijkt te baren.

Waar hij zich meer zorgen over maakt, is duidelijk. Velen in binnen- en buitenland stellen zich in toenemende mate vragen bij een steeds liberaler euthanasiebeleid. Mag dat niet? Is het uitgesloten dat dit beleid tot slechte medische zorg leidt en zelfs immorele gevolgen kan hebben? Steeds meer burgers worden achterdochtig bij de onwaarheden en stemmingmakerij waarmee de euthanasielobby haar groot gelijk bepleit. Actieve levensbeëindiging door een arts op verzoek van de patiënt wordt ook door Vermeersch verheven tot een

ideaal waar iedereen 'recht' zou op hebben.

Alle alternatieven, bijvoorbeeld palliatieve sedatie, worden verdacht gemaakt en op karikaturale wijze afgedaan als lapwerk. Slechts een zo breed mogelijke euthanasiewet biedt blijkbaar een afdoende remedie tegen ondraaglijk lijden. Enkel in België en Nederland zou dus op dit ogenblik echt waardig sterven mogelijk zijn. Is dit geloofwaardig? Dit beeld wordt nochtans aan de bevolking opgedrongen, zonder dat diezelfde bevolking echt lijkt te weten wat bij voorbeeld het verschil is - of zou moeten zijn - tussen euthanasie en palliatieve sedatie.

Stemmingmakerij

Men minimaliseert ijverig de complexe problemen die dreigen te ontstaan wanneer psychiatrische patiënten, gehandicapten of dementerenden de vraag tot euthanasie omwille van 'ondraaglijk lijden' steeds vlotter zouden stellen. Vermeersch ziet maar één probleem: dat zij vooralsnog die vraag niet duidelijk genoeg kunnen stellen. De wetgeving moet verder uitgebreid, iedereen moet mee in het succesverhaal. Wie kritische geluiden laat horen, is onverdraagzaam, onmenselijk en niet geïnformeerd.

Misschien is de waarheid subtieler. Misschien zijn de mensen die kritische geluiden laten horen bij de euthanasiepraktijk bekommerd om de vrijheid en waardigheid van alle burgers, ook in de zorg om het levenseinde. De vrijheid en waardigheid van de patiënt, uiteraard, maar ook die van de arts, het verzorgend personeel, de betrokken families aan het ziekbed. Misschien willen sommigen gewoon vrij en waardig hun stem laten horen wanneer zij menen dat, helaas, de euthanasiewet tot praktijken leidt die niet echt stroken

met menswaardige klinische zorg.

Men zou beter goed naar die mensen luisteren. Ook hier klinkt de bekommernis om het waardig levenseinde niet in het gedrang te brengen door stemmingmakerij en desinformatie.

Ondertekend door o.m.: Mohamed Achaïbi, Philippe Ballaux, Jan Becaus, Benoit Beuselinck, Gerard Bodifée, Luc Braeckmans, Filip Buekens, Roger Burggraeve, Steven Bieseman, Yves Biot, Marc Calmeyn, Georges Casteur, Paul Clement, Katrien Cornette, Herman De Dijn, Yvonne Denier, Raf De Rycke, Jan De Volder, Daniel Devos, Timothy Devos, Johan De Tavernier, Willeke Dijkhoffz, Marc Eneman, Griet Galle, Chris Gastmans, An Haekens, Mouloud Kalaaï, Fernand Keuleneer, Hilde Kieboom, Lieven Lagae, Olivier Lins, Pierre Mertens, Hendrik Opdebeeck, Roeland Polspoel, Toon Quaghebeur, Abdellatif Riffi, Katrien Schaubroeck, Bernard Spitz, René Stockman, Michiel Strybos, Johan Taels, René Trau, Steven Vanackere, Bart Van den Eynden, Bernadette Van den Heuvel, Bert Vanderhaegen, Toon Vandeveldde, Stefaan Van Gool, Guy Vanheeswijck, Walter Van Herck, Els van Hoof, Linus Vanlaere, Luc Van Melkebeke, Fernand Van Neste, Jean-Pierre Verbelen, Jos Vermynen, Jan Wouters, Kristien Wouters